

К. Л. Залевська

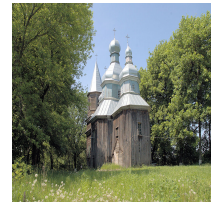
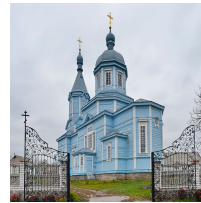
Миронівський район

МИРОНІВСЬКИЙ РАЙОН (1948–62 – Старченківський) – район, що знаходиться у південно-східній частині [Київської області](#). Межує на Пн. з Кагарлиць., на Зх. – з Рокитнян., на Пд. – з Богуслав. р-нами Київ. обл., на Сх. і Пн. Сх. – з Канів. р-ном Черкас. обл. Утвор. 1923 із Зеленків., Козин., Потоц. і Пустовійтів. волостей у складі Корсун. округи Київ. губ. До 1966 М. р. кілька разів ліквідовували. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (за неповними даними, померли декілька тис. осіб), зазнали сталін. репресій (заарешт. бл. 400 мешканців р-ну, з них розстріляно понад 160). Від липня 1941 до березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. На тер. М. р. у селах Великий і Малий Букрин, Ходорів, Ромашки від вересня 1943 до січня 1944 пролягала частина Букрин. плацдарму (див. «Букринський плацдарм» Державний музей – меморіальний комплекс). Тут відзначилися або загинули Герої Рад. Союзу О. Асманов, М. Бондаренко, Ю. Броницький, М. Воробйов, С. Гельферг, А. Гребеньов, М. Єфимцев, П. Жулябін, П. Жученко, М. Князькін, М. Козловський, В. Косолапов, П. Кудимов, С. Кузнецов, С. Купріянов, П. Лаврентьєв, В. Лавров, А. Ларін, О. Мокринський, О. М'ясников, І. Образцов, О. Пригунов, М. Самарін, І. Свечкарьов, М. Симоненко, М. Синдряков, І. Сорокін, І. Степанов, В. Темчук, В. Ушаков та ін. Тільки у брат. могилі меморіалу Слави с. Ходорів поховано понад 2100 солдат і офіцерів, зокрема 15 Героїв Рад. Союзу. На Миронівщині діяли партизан. з'єднання під командуванням І. Приймака, партизан. загін Ф. Сизова, 13 підпіл. антифашист. організацій і груп. На фронтах 2-ї світової війни загинули понад 5,5 тис. жит. Пл. р-ну 904 км². За переписом насел. 2001, проживали 40 488 осіб (складає 83,9 % до 1989); станом 1 січня 2017 – 34 165 осіб; переважно українці. У складі р-ну – м. Миронівка і 45 сільс. насел. пунктів (див. Македони, Маслівка). Лежить у межах Придніпровської височини Лісостеп. зони. За характером рельєфу тер. М. р. поділяють на дві частини: підвищену пологохвилясту лесову рівнину, розчленовану річк. прохід. долинами (понад 85 %), та Канівські гори. Корисні копалини: глина, пісок, граніт, торф, радонові мінерал. води. Протікає р. Росава (бас. Дніпра; заг. довж. – 42 км) із притоками Потік (30 км), Швелуха (22 км; обидві – ліві), Мокра Бутеня (14 км; права); на пн. межі р-ну – Канівське водосховище із затокою у колиш. Ходорів. балці. Ґрунти переважно чорноземні. Пл. ліс. насаджень понад 10 тис. га; ростуть дуби, граби, осики, вільхи, берези, клени, липи. На схилах балок збереглися ділянки лугових степів. Об'єкти природно-заповід. фонду: регіон. ландшафт. парк Трахтемирів (створ. 2000, площа 10 711 га), ботан. заказники місц. значення

Маслівський (1991, 943 га), Тулинецькі переліски (1994, 88 га), Астрагал (пл. 14,6 га, між селами Андріївка та Центральне), Сині дубки (пл. 14,6 га, в адм. межах Яхнів. сільс. ради та Миронів. міськради; обидва – 2012). Пром. комплекс М. р. зорієнтов. переважно на перероблення с.-г. продукції. Найбільші пром. підприємства розташ. у Миронівці та с. Владиславка (крупозавод). Пл. с.-г. угідь 60,1 тис. га, з них орних земель – 55,7 тис. га. Діють понад 20 приватно-колектив. і бл. 60 фермер. госп-в. Спеціалізація с. господарства: рослинництво зерново-буряківн. (осн. культури: озима пшениця, кукурудза, ячмінь, соя, соняшник, картопля) і тваринництво м'ясо-молоч. напрямів, садівництво. Далеко за межами України відомий Миронівський інститут пшениці ім. В. Ремесла НААНУ. В р-ні функціонують Маслів. аграр. технікум, Миронів. міжшкіл. навч.-вироб. комбінат, 22 заг.-осв. школи, 21 дошкіл. навч. заклад (зокрема 1 центр розвитку дитини), 5 навч.-вихов. комплексів «школа-дитсадок», дит. спорт. школа, будинок дит. творчості, Карапиш. оздоров. табір «Зоряний», Ємчис. центр соц.-психол. реабілітації дітей «Оберіг»; 29 б-к, 19 Будинків культури, 7 клубів, краєзн. музеї у Миронівці, селах Маслівка, Карапиші, Грушів, рай. школа мистецтв; рай. лікарня, Миронів. обл. фізіотерапевт. водолікарня Київ. облздороввідділу, стоматол. клініка, 11 амбулаторій заг. практики сімей. медицини, 23 фельдшер.-акушер. пункти. Виходить рай. г. «Миронівський край». Функціонують нар. ансамблі пісні й танцю «Чорнобривець» (Миронівка), «Веселка» (с. Маслівка), «Радість» (с. Пустовіти), нар. хори сіл Карапиші та Шандра. Реліг. громади: УПЦ КП – 4, УПЦ МП – 23. Є низка протестант. молитов. будинків. Пам'ятки архітектури нац. значення: Микол. церква в с. Росава (1752), церква Різдва Богородиці в с. Тулинці (1779–84), Михайлів. церква в с. Шандра (1821). У с. Яхни зберігся дерев'яний вітряний млин поч. 20 ст. На тер. М. р. виявлено низку археол. пам'яток трипіл. культури, залишки городищ періоду Київ. Русі, а також групи курганів попл. сіл Грушів і Юхни (2–1 тис. до н. е. – 1 тис. н. е.). Про торг. зв'язки місц. насел. з греко-рим. світом свідчать уламки давньогрец. амфор, монети візант., грец., рим. карбування, знайдені в різні часи на околицях Миронівки. Серед видат. уродженців – історики Віктор (чл.-кор. НАНУ) і Василь Даниленки, економіст-аграрник, політ. діяч, чл.-кор. НААНУ А. Даниленко (усі – с. Карапиші), вчений-селекціонер, академік ВАСГНІЛ Ф. Кириченко (с. Владиславка), фізик, дійс. чл. ВУАН у США В. Лорченко (с. Шандра); геолог, геоморфолог, ґрунтознавець Д. Біленко (с. Козин), геолог М. Великий (с. Гулі), вчений-зоотехнік Ю. Засуха (с. Росава), фізіолог рослин І. Коломієць (с. Ємчиха), агроеліоратор О. Пилипенко (с. Гулі), вчений-агроном М. Тарасенко (с. Карапиші), фахівець у галузі меліорації А. Янголь (с. Потік), економгеограф А. Степаненко (с. Пії); фахівець у галузі механіки А. Василенко (с. Карапиші), фахівець у галузі електроенергетики Г. Денисенко (с. Ходорів), математик М. Серов (с. Пії); лікар-оториноларинголог Д. Клименко (с. Юхни); історик В. Голуб (с. Македони), філософ та історик М. Гордієвський (с. Зеленьки), філософ Р. Левік (с. Ходорів), історик, економіст, політолог Ю. Мальчин (с. Карапиші), педагог В. Майборода (с. Маслівка); літературознавці, публіцисти, письменники та поети С. Гальченко (с. Пустовіти), О. Гончар (с. Шандра), Л. Гроха (с. Козин), М. Гуменний, А. Мироненко (обидва

– с. Росава), П. Гуріненко (с. Малий Букрин), Г. Зленко (с. Потік), В. Івченко (с. Зеленьки), В. Сидоренко (с. Маслівка); живописці, графіки А. Буртовий (с. Гулі), В. Гарбуз (с. Карапиші), В. Перменьов (с. Малі Прицьки), О. Штанько (с. Пії); співаки С. Габель (с. Дударі), Б. Златогорова (с. Олександрівка), хор. диригент, композитор, етнограф О. Кошиць (с. Ромашки); актор, нар. арт. України М. Крамар (с. Пії); митрополит УАПЦ Полікарп (Сікорський; с. Зеленьки); Герої Рад. Союзу Г. Захарченко (с. Маслівка), М. Кондратович (с. Росава), П. Стрілець (с. Коритище). У с. Потоки 1845 жив Т. Шевченко (відвідав також села Росава, Зеленьки, Карапиші), а 1898–1904 учителював письменник С. Васильченко.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Похилевичъ Л. Сказанія о насе-ленныхъ мѣстностяхъ Кіевской губерніи. К., 1864;
2. Біла Церква, 2005;
3. Глущенко В. Шлях крізь сторіччя: роки, події, люди. Історія Миронівського району [Київської області](#) (1923–2000 рр.). Миронівка, 2000;
4. Корначевська О. Р. Миронівський край: погляд через роки. Миронівка, 2005;
5. Український хліб на експорт: 1932–1933. К., 2006;
6. Міста і села України. Київщина. Кн. 2. К., 2011;
7. Миронівщина. Роки. Події. Люди. Біла Церква, 2013.

Бібліографічний опис:

Миронівський район / К. Л. Залевська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65359>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).